

соціальному середовищу. Яскравим прикладом швидкої реакції банківського сектору на потенційно кризові ситуації є нововведення і адаптація до змін під час пандемії. Українські банки змогли досить швидко технічно перебудуватися і перейшли на віддалену роботу в короткі терміни. Незважаючи на незначне скорочення кількості відділень банків, доступність банківських послуг не знизилася. При цьому, для багатьох банків зміни були стратегічно обґрунтованими і сприяли досягненню основних цілей їхньої діяльності.

За даними НБУ у 2020 році банки України отримали 41,3 млрд грн чистого прибутку, а за аналогічний період попереднього року – 58,4 млрд грн. Тобто за минулий рік банківський сектор заробив на 29% менше у порівнянні з 2019 роком. Пандемія негативно вплинула на фінансовий стан банків, проте менш відчутно, ніж очікувалося на початку введення карантинних заходів. Кількість збиткових банків не зростає. У 2020 році з 73 платоспроможних банків 65 банків були прибутковими та отримали чистий прибуток у розмірі 47,7 млрд грн, що перекирило збитки 8 банків на загальну суму 6,4 млрд грн [2]

Такі результати є показником достатньо стійкої позиції банківського сектору в поточних економічних умовах. Саме завдяки вчасно запровадженим НБУ заходам і швидкій реакції банків на впровадження необхідних змін.

Впровадження стратегічного управління банку – це складний і неоднозначний процес, адже повинен враховувати аналіз значної кількості факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, передбачати усі можливі ризики та перспективи розвитку. При цьому правильно сформована стратегія й вчасно прийняті управлінські рішення в межах стратегічних планів, дозволять зайняти вигідні позиції на ринку банківських послуг та втримувати їх у сучасних умовах невизначеності і майбутніх кризових ситуаціях.

Перелік використаних джерел:

1. Гедройц Г.Ю. Визначення сутності поняття «стратегічне управління». Економічні науки/10. Економіка підприємства. 2012. № 2. С. 22–23.
2. Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 22.03.2021).

УДК 330.34

Семенюк Світлана
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри промислового маркетингу
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Тернопіль, Україна
Svitlana Semeniuk
PhD (Economics), Docent
Associate Professor of Industrial Marketing Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ФІНАНСОВИЙ РИНОК ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ FINANCIAL MARKET AS AN OBJECT OF RESEARCH

Кожна людина прагне отримувати дохід, і це змушує її рано чи пізно приходити на фінансовий ринок, де вона може розраховувати як на пасивний дохід у вигляді дивідендів від депозитів, пенсійних відрахувань, так і на активний заробіток у вигляді інвестицій в акції, цінні папери та ін. Для цього потрібно проводити дослідження та аналіз фінансового ринку, що дозволить прогнозувати поведінку котирувань акцій на ближчу перспективу і визначати свої можливості.

Щоб отримувати прибуток на фінансовому ринку, необхідно в першу чергу здійснювати його детальний первинний аналіз, визначати на що варто звертати увагу в першу чергу, вивчати дані, для того щоб спрогнозувати реакцію на ринку.

Фінансовий ринок включає в себе ринок цінних паперів (фондовий ринок), ринок інвестицій та валюти.

Первинний аналіз ринку цінних паперів (фондового ринку) передбачає визначення інформаційного поля, яке відкриває торгівлю сесію. Для щоденної активної участі проглядаються та аналізуються дані біржових і фінансових індикаторів, інформація про завершення торгів на американському фондовому ринку. Цю інформацію можна отримати із сайту компанії Bloomberg. Після цього потрібно відслідковувати інформації про торги на латиноамериканських фондових ринках, оскільки це на сьогоднішній день сегмент ринку, який активно розвивається.

Торгово-інвестиційні операції з цінними паперами (акціями, облігаціями та іншими цінними паперами) здійснюють трейдери. Для оцінювання і уникнення ризиків при вкладанні грошових коштів у цінні папери вони використовують індекси, що характеризують діяльність тої чи іншої компанії або галузі в цілому. Так, біржовий індекс показує зміни цін на цінні папери, які об'єднані за однією ознакою, при чому важливо знати - із цін яких акцій, цінних паперів та активів він був сформований.

Таким чином, аналіз фондового ринку неможливо провести без вивчення динаміки індексних процесів, адже саме ця інформація формує уявлення трейдерів про прогнози ринку. Ключовим в цьому плані є американський ринок, оскільки він є найбільшим в світі, і саме на американські індекси орієнтуються трейдери всього світу, і це дозволяє їм оцінити поточний стан ринку. Проте, важливим є і європейський ринок.

Для аналізу фондового ринку потрібно відслідковувати наступні дані американського ринку:

1. Індекс DOW JONES Industrial Average – це найважливіший фондовий індекс, який відображає динаміку акцій найбільш сильних і стабільних компаній США.
2. Індекс S&P 500 демонструє ситуацію на Нью-Йоркській фондовій біржі.
3. Індекс NASDAQ характеризує технологічний сегмент економіки США.

Європейський фінансовий ринок представляє Франція (CAC-40 – основний фінансовий індекс), Англія (FTSE-100) та Німеччина (DAX).

Аналіз фондового ринку можна здійснювати із використанням різних способів:

1) комп'ютерний аналіз – відбувається без участі людини, а всі обчислення здійснюються з допомогою програмного забезпечення;

2) технічний аналіз – передбачає виявлення зростаючих («бичий» тренд) та спадних («медвежий» тренд) тенденцій. «Бичий» тренд – це період, коли основна тенденція на ринку направлена вгору, тому за цих умов потрібно купляти дешевше, а продавати дорожче. «Медвежий» тренд – це така стадія розвитку ринку, яка характеризується безперервним зниженням цін, тому в цій ситуації вигідно продавати дорожче, а купляти дешевше. Побудова трендів здійснюється вручну, тому і висновки є суб'єктивні, а результат залежить від трейдера.

3) фундаментальний аналіз – передбачає пошук причин зміни курсів, відслідковує взаємовплив економік різних країн, вивчає події, чутки і прогнози.

Таким чином, дослідження фондового ринку починається із вивчення ключових світових фондових індексів, після чого варто проаналізувати біржові графіки акцій великих українських компаній. Така інформація дасть розуміння ситуації на ринку в цілому, тому можна робити висновки відносно власної позиції на ринку. Крім цього, аналіз фінансового ринку включає і прогнозування росту акцій найбільш дохідних і стабільних компаній, яких називають «блакитними фішками». Такі компанії мають високу динаміку росту, є стабільними, володіють високою капіталізацією і постійно виплачують дивіденди, незалежно від того, яку діяльність вони здійснюють. Часто такі компанії становлять основу провідних фондових індексів тої чи іншої країни. Наприклад, в США такі компанії є основою

формування індексу SNP 500 и Nasdaq, а в Японії – Nikkei 225. Для України є два популярні індекси: ПФТС і UX.

Індекс ПФТС – біржовий індекс, який розраховується щодня за результатами торгів на основі середньозваженої ціни за угодами. У «індексний кошик» входять найліквідніші акції, за якими укладається найбільша кількість угод.

Індекс UX – український фондовий індекс за даними торгів Української біржі.

До «блакитних фішок» українського ринку відносять підприємства гірничо-металургійного сектору, енергогенеруючі компанії, машинобудівні підприємства, а також єдине підприємство нафтогазового сектору – Укрнафта та ряд банків. Хоча саме на «блакитні фішки» орієнтується інвестори.

Сьогодні найбільшим попитом користуються акції підприємств технологічного і технологічного сектору. Впродовж останніх років вони показують найбільший прогрес і ця тенденція зараз зберігається.

Таким чином, фондовий ринок – це не лише ринок для заробітку професіоналів. Це один із найпростіших і найреальніших механізмів залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій в реальний сектор економіки. А ключовим завданням стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року є покращення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств.

Перелік використаних джерел:

1. Фондовий ринок України: буде вигідно і підприємствам, і громадянам. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3178661-fondovij-rinok-ukraini-bude-vigidno-i-pidpriemstvam-i-gromadanam-ot-lis-sudi.html>

2. Блакитні фішки на фондовому ринку: що це таке і як їх придбати. URL: https://24tv.ua/ru/golubye_fishki_ukraina_cho_to_jeto_golubye_fishki_kak_kupit_akcii_n1294742

3. Регулятори фінансового ринку затвердили Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/regulyatori-finansovogo-rinku-zatverdili-strategiyu-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku>